

Vilja vit læra av mistøkunum!

FISKIVINNA okkara fevnir um skipini og so virkini. Í báðum førum hava vit føroyingar bygt út og endurnýggjað uttan stórvægis miðvísar stýring og tilrættalegging. Tað hevur verið nærum frítt spæl, tann og tey, sum hava ynskt at fáa sær skip og virki, eru sloppin í gongd. Bæði myndugleikar og figgjanarstovnar hava givið grønt ljós.

NÚ sansar álvarsliga at bæði á sjógvi og á landi. Vit hava fingið ein so mikið stóran fiskiflota, at stovnamir eru hart troyttir, og tiskil er ov lítið í part til hvørt skipið. Flestu av okkum sanna tí nú, at betur hevði verið, um vit í størri mun høvdu stýrt og tilrættað útvekingin. Tá hevði hetta ikki hent í so stóran mun. Semja er tí um at koyra skip úr flotanum fyrri at bota um støðuna.

Í landi hava vit so tey umleið 22 fiskavirki, tey flestu vanlig flakavirki. Eisini her hava vit bygt og bygt út uttan at hyggja til, um tað nú fór at vera nóg mikið av fiski til hesi mongu virki. Hetta ásanna vit nú, men um somu tíð er lítil ella eingin hugur at brúka modellir frá fiski-flotanum: nenviliga at fækka um virkini, soleiðis at meiri fiskur verður í part til hvørt av teimum, eins og við skipunum, tá tey eru færri í tali.

NÚ er tað altíð so lætt at vera eftirklókur og siga, at vit áttu ikki at havt gjørt so og so, men heldur uppá handa og hin máttan. Tvs. ístaðin fyrri at bygt 20 flakavirki, so áttu vit at tilrættað soleiðis, at vit fingur nokkur flakavirki, kanska eitt í hvørjum størri øki ella so. Og ístaðin fyrri at bygt hundrættals fiskiskip, serliga trolarar, so áttu vit heldur at bygt færri skip.



TÁ føroyingar fóru til at gera flak og byggja flakavirki fyrst í 60-unum var eitt rættiliga áhugavert tjak millum vinnulívsfólk og politikarar. Tað vóru tey, sum søgdu, at best mundi vera, at vit bara bygdu trý stór flakavirki. Men tað vóru so hini, sum søgdu, at her mugu fólk sjálvi sleppa at avgera, hvat tey vilja seta pengar í. Vilja tey byggja flakavirki so tey um tað.

TAÐ, sum hendi, var, at útvekingurin fekk frítt spæl og vit fingur tey mongu flakavirki. Hetta hevði við sær eina bygdamenning, sum øll fólk í landinum vóru fegin um, eisini teir vinnulívsfólk, sum upprunaliga søgdu, at tað hevði verið best við trimum virkjum. Nú vælstandur varð í landinum og alt sá út til at ganga tann rætta vegin, so varð niðurstøðan tann, at tað var nú gott kortini, at vit ikki stýrdur gongdini, soleiðis at vit fingur færri virki og harvið færri arbeiðspláss kring landið. Nú var jú tað hent, at bygda fólk høvdu tikið seg saman um

at stovna sítt egna flakavirki. Og á henda hátt at varðveita búsetingina á plássinum. Hetta dugdu flest øll at siggja var mikið gott.

Í DAG er nógvið broytt. Viðurskiptini eru ikki tey somu longur, tí nú eru vit komin hartil, at sjálfvirk grundarlagið undir øllum - fiskurin, røkkur ikki til til øll tey mongu skipini og virkini.

OG HVAT nú kunnu vit tá spyrja! Skulu vit fara at geva ávísu skyldina fyrri, at tað hevur verið stýrt og lítið! Skulu vit nú fara at geva teimum viðhald, sum á sinni søgdu: lat okkum bert byggja trý stór virki - ella skulu vit gleðast um, at okkara politikarar ikki blandaðu seg og tóku móguleikan frá teimum mongu byggunum at fáa sítt egna flakavirki!!!

SUM sagt er tað so lætt at vera eftirklókur. Veruleikin er nokk tann, at vit í dag kunnu geva partvíst báðum hesum sjónarmiðum viðhald. Tí vit siggja, at tað vildi verið ein vanlagna fyrri bygdirnar, góvu vit teimum ikki móguleikan at virka fiskin.

TAÐ stóra MEN finst mitt ímillum hesi sjónarmið. Nevniliga at tað kanska hevði verið betri við 10 ella 12 flakavirkjum, og at hædd varð tikið fyrri at bygt hesi kring alt landið. Í dag hava vit trý flakavirki á Skálafjørðinum tætt upp at hvørjum øðrum. Ein kann spyrja, um tað ikki hevði verið ein skilabetri fløga, at her bara var eitt ella í mesa lagi tvey slík virki. Spurningurin er tá eisini, hvussu stórar fløgur kundu verið spardar í havnabygging. Og taka vit eitt annað øki sum Sundalagið, tá kann ein eisini spyrja seg sjálfvan, um tað ikki hevði verið nóg mikið við einum virki. Hetta virki skuldi verið lagt miðskeiðis í økinum, har tað var best og biligast at byggja og har góðar havnaumstøður fingust fyrri biligasta penga. Tvs. at virkið ikki neyðturviliga skuldi verið bygt í eini bygd men kanska millum bygd. Og soleiðis kundi ein halda fram at spyrja.

NIÐURSTØÐA okkara er tann, at vit í okkara framtíðar útbygging av samfelagnum eiga at læra av fortíðini. Vit eiga at vita og viðganga, hvørji mistøk eru gjørd, og vit eiga at vísa á, hvar vit raktu í plett.

LYKLAORÐINI í útbyggingini av samfelagnum eru langtíðarplanlegging - økis- eins væl og landsplanlegging. Tað kann ikki vera rætt, at tilvildarligar og oftani politiskt litaðar og politiskt bundnar avgerðir koma at mynda hetta okkara samfelag í alla framtíð. Vit mugu hugsa longur fram - um at okkara komandi ættarlið eisini skulu húsast her. Vit mugu ikki gevast við at gera fløgur og menna vinnuna og samfelagið alt, men vit mugu gera tað við meiri skynsemi og tilrættalegging enn higartil.

NETTUP gongdin innan okkara fiskiflota og okkara flakavirki vísir okkum, at her hevði verið betri, um vit stýrdur nakað og lögdu betri til rættis.

TAÐ verður sagt, at vit mugu ikki endurtaka gjørdar skeivleikar. Um somu tíð siggja vit so, at nýggj fiskavirki, tey sokallaðu alivirki, stinga seg upp sum hundaland. Spurt verður hví vit ikki heldur leggja útbyggingina av alivinnuni soleiðis til rættis, at vit umbyggja nokkur av okkara flakavirkjum til at arbeiða alifisk, heldur enn at skula lata part av flakavirkjunum standa tóm.

LÆRA vit av okkara egnu mistøkum ella eru vit bara í ferð við at endurtaka tey! Hetta er spurningurin, sum vit eiga at viðgera í dagsins samfelag, nú vit skulu til at umleggja partar av vinnuni og fara í gongd við nýggjar framleiðslur. Tað er lítil dugur í at vera eftirklókur, um tú ikki kanst brúka tað til nakað. Latið okkum læra av mistøkunum.

jamu

